

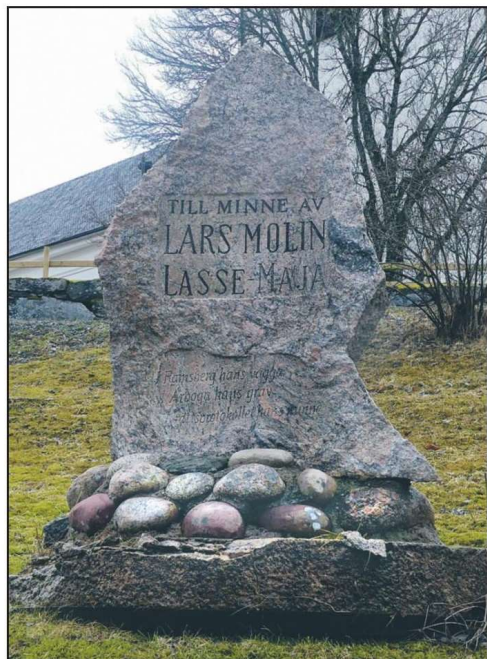
Storslagna utsikter och svensk industrihistoria

En vårvintertur till Bergslagen

Gamla Pershyttan strax utanför Nora är ett levande minnesmärke över Bergslagens järnhantering. Området är kulturskyddat sedan 2004 och väl värt ett besök! Gärna nu i vår när vitsipporna blommar.

BERGSLAGEN (LT)

Att åka till Ludvika och Lindesberg för en minisemester låter kanske inte så inspirerade, flera av våra vänner blev en aning förvånade när vi berättade vart vi skulle bege oss för en hotellhelg. Men det finns mycket att se i och omkring dessa båda bergslagsorter. Många ekomuseer till exempel, liksom hur mycket vacker natur som helst!

Vid kyrkan i Ramsberg fick vi syn på denna minnessten av stortjuven Lars "Lasse-Maja" Molin.

Det var i mitten av januari, ute var det snö och kallt och inte mycket dagsljus. Vi längtade till våren, men också till något mer att se fram emot. Vi, det vill säga artikel-författaren med fru Ann-Sofie, gillar miljöombytet som en hotellhelg innebär, gärna på hösten men också på våren.

Det finns många tjänster för den som vill boka hotell men vi använder gärna hotellpremi- en, en tjänst för kunder hos Coop.

Den sista helgen i mars kunde två personer bo två nätter på Best Western Hotell Elektra i Ludvika för 748 kronor genom att boka hos Hotellpremi- För mig och Ann-Sofie har det blivit lite av en sport att välja olika städer under våra minisemestrar på hotell, och av de 27 hotellhelger som vi har gjort har det alltid varit till olika orter, dock aldrig till Ludvika. Så en hotellhelg i Ludvika bokades den där januardagen!

Vi anlände till ett trevligt hotell beläget centralt i Ludvika och bilen kunde vi parkera kostnadsfritt på någon av hotellets p-rutor i parkeringshuset strax intill. Tjejen i receptionen bjöd oss på alkoholfritt "bubbel" och vi småpratade en del. På dialekten hördes att hon knappast var bördig från

Ludvika, och när vi undrade över detta så berättade hon att hon var från Jönköping.

Bland det bästa med att bo på hotell är ju frukosten. I coronatider kan ju hotellfrukost kännas rveksamt, men det var väldigt lite folk i rörelse på hotellet, och vi kunde ta vår frukost utan sällskap av någon annan.

Att kunna gå runt och välja av allt det goda gör ju att man

I den lilla orten Grangärde tillverkas en mängd produkter såsom till exempel marmelad, sylt, saft, must, gelé, cider och glögg..."

känner hunger så fort man vaknar, underligt är det.

Pannkakor, ägggröda, bacon, prinskorv, köttbullar... Och så mer traditionell frukostmar som fil, yoghurt, bröd och många olika pålägg. Man åter så man står sig länge, vilket inte är svårt för det är ju så gott! Och sen finns det en fördel till, man behöver bara äta en gång till under dagen.

Fram på förmiddagen gav vi oss ut för andas ludvikaluft. Vi promenerade från hotellet bort mot Ludvika Ulrika kyrka. Vi såg Ludvika herrgård,

byggd i slutet av 1700-talet och intimt förknippad med Ludvika bruks historia.

Vi gick också en runda i stadskärnan och kom förbi Dan Andersson-museet. Sommaren 2016 tog vi del av museet samt de flesta historiska platser som är förknippade med författaren och poeten Dan Andersson, så därför gjorde det inte så mycket att museet på grund av coronapandemin höll stängt nu.

Det artade sig till en solig lördag, och vi tog bilen och begav oss till Gammelgården belägen i en annan del av staden. Det är ett friluftsmuseum med bland annat bergsmansmuseum, gruvmuseum, och ett mineralmuseum. Nu var ju inga byggnader öppna, men man kunde ju fritt ströva runt i den fina miljön.

Tillgängliga är också alla ekomuseer som finns i Bergslagen och de är många. Det handlar om totalt 68 stycken och de är belägna i sju bergslagskommuner. Alla ekomuseer i Bergslagen är på temat industrihistoria Informations-skytlar vid platserna berättar om liv och arbete, teknik och bergsbruk i Bergslagen förr i tiden.

Vi styrde till Stollbergs gruva mellan Ludvika och Smedjebacken vilket är ett av de 68 ekomuseerna. Stollberg kan

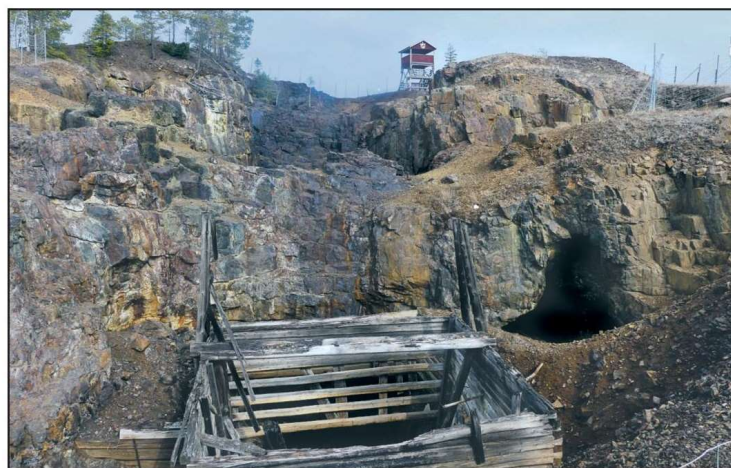
vara landets äldsta silvergruva, på platsen bröts silver redan på 1100-talet. På 1700-talet övergick man till att utvinna bland annat järn, bly, zink och mangan. Brytningen lades ner så sent som 1982.

Idag är det fascinerande och lite ruggigt att se de enorma hålen av brytningen. Det finns ett utsiktstorn som det ju var lockande att gå upp i, trots en skylt med texten "be-trädes på egen risk". Väl i tornet var det en vidunderlig utsikt över omgivningen.

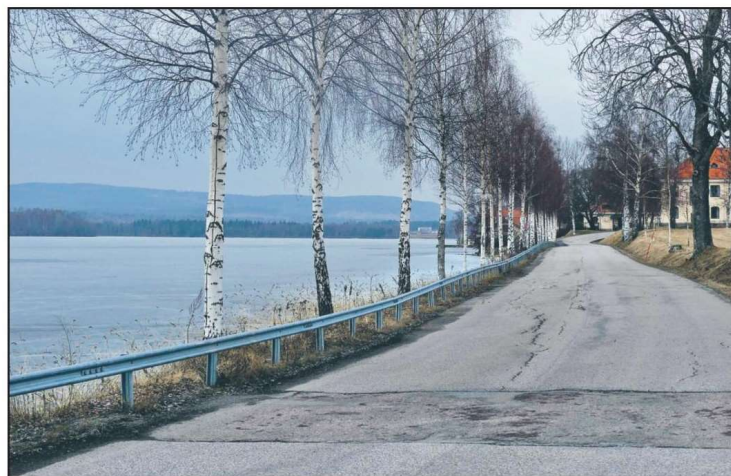
Lekombergs gruva ligger nordväst om Ludvika, och på platsen finns den vackraste utsikten i Ludvika kommun, det hade vi alla fall läst. Och inte blev vi besvikna, uppe på höjderna fanns en trevlig utsiktsplats iordningställd med en vy över sjön Väsmän.

Men mest fascinerande var det kanske att se foten på informations-skytlarna över den gruvass storhetstid. Det var Ludvikabygdens största arbetsplats i början av 1940-talet men brytningen upphörde i mitten av förra seklet.

Vi rullade mot Grangärde och stannade till vid Tillmans gårdsbutik och café. I den lilla orten Grangärde tillverkas en mängd produkter såsom till exempel marmelad, sylt, saft, must, gelé, cider och glögg, dessutom med en mängd olika smaker. Av pro-

I Stollberggruvan pågick brytning av malm ända fram till 1982. Idag är det ett eko-museum, och ett mycket sevärt sådant. En fascinerande plats!

Vacker natur och vackra vägar finns det gott om i Sverige. Denna väg är fotograferad i Grangärde, sjön heter Bysjön.

dukterna är dessutom 90 procent kravmärkta. För oss blev det en fika i den trivsamma miljön, och även inköp av lite varor i butiken.

Nästa dag vaknade vi upp till en gråmulen himmel. Efter ännu en stadig frukost rullade vi på små vackra gles trafikerade vägar söder över, men inte hemåt utan målet var Lindesberg.

Vi hade bokat ytterligare en hotellnatt, nämligen på det anrika stadshotellet i Lindesberg, grundat 1870. Men för oss är ju resan en del av målet, och vi såg väldigt vacker natur, men också ytterligare ett ekomuseum, nämligen den gamla bruksmiljön vid vackra Malingsbo. Vi hann också

Det mesta ser ut precis så som det gjorde fram till sista arbetsdagen. Hyttan stängdes 1953, och arbetarna lämnade allt som det var."

med att ta en titt på Skinn-skatteberg, en annan ort starkt förknippad med järn-industrin och Bergslagen.

ibland får man se lite ovän-tade saker, vid Ramsberg till

exempel stod en minnessten över Lars "Lasse-Maja" Molin, stortjuven vars liv ju har filmatiserats.

När vi anlände till Lindesberg hade molnen skingrats och solen strålade. Stadshotellet ligger vid Rådhusorget och granne med kyrkan. För oss var Lindesberg i princip en vit fläck på kartan, men efter att ha läst på såg jag att kommunen och tätorten är större än jag kunde ana. Dessutom ligger Lindesberg väldigt vackert på den östra sidan om Stora Lindessjön, och i stadskärnan finns mycket gammal vacker träbebyggelse.

Centrala Lindesberg präglas fortfarande av den strikta rut-nätsplan som upprättades 1644. Den gamla genomfarts-leden heter Kungsgatan och den passerar kyrkan och stads-hotellet och gatan präglas av småskalig träbebyggelse. På flera av husen finns skyltar som berättar om byggnadernas historia. Flera bränder har härjat i staden, till exempel 1869 och 1894. Vi kände att Lindesberg var en pärla som vi gärna vill återvända till.

Nu blev det bara en natt i staden som en gång var centrum för järnhandeln. Men nu vet vi i alla fall att stadshotellet är ett trevligt boende, och att det även där serveras ut-märkt frukost med mycket att välja på.

Det blev måndag och vi hade ingen brådska hem. Vi rullade till en början väster ut och gjorde ett stopp för att ta del av miljön vid Siggebohyttan, en gammal bergsmans-gård som ägs av Örebro läns museum.

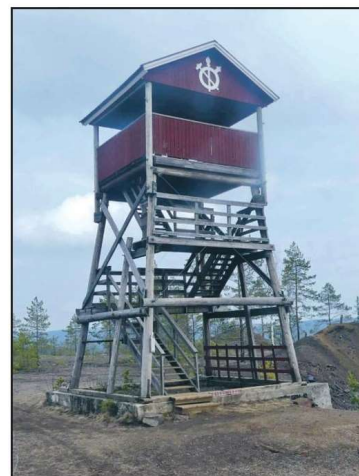
Den vackra trästaden Nora är ju alltid värd en omväg, men det är också Pershyttan som ligger cirka fyra kilometer sydväst om Nora. Gamla Pershyttan är en bergsmans-by där människor brutit malm och tillverkat järn från 1300-talet fram till modern tid. Området är sedan 2004 skyddat som kulturresevat.

I Pershyttan kan man normalt följa med på en guidad tur men det går också att gå runt på egen hand för att ta del av miljön med hytta, gruvor, vattenhjul, stånggång, och kolhus.

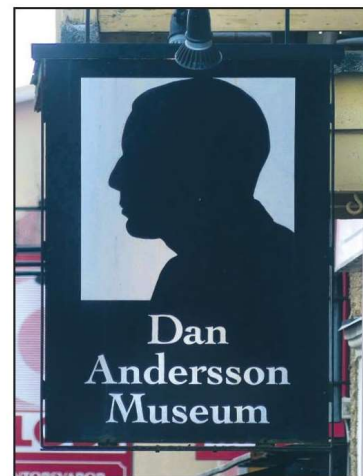
Byn är ett levande minnes-märke över Bergslagens järn-hantering. Det mesta ser ut precis så som det gjorde fram till sista arbetsdagen, allt visar på en tid som flytt. Hyttan stängdes 1953, och arbetarna lämnade allt som det var. Man kan föreställa sig slitet i Pershyttan, samtidigt som miljön idag är fantas-tiskt vacker med de gamla byggnaderna med hyttan i spetsen, vattenhjul, stång-gången, och högar med sten. Vi lämnade Pershyttan och

Lindesberg överraskade oss med sin gamla träbebyggelse och det vackra läget vid vatt-net. En liten stad att återvända till!

Ett utsiktstorn finns strax intill de enorma gruvhålen vid Stollberggruvan.

Dan Andersson-museet bör man absolut uppleva när man besöker Ludvika.

Gammelgården i Ludvika är alltid tillgängligt och väl värt ett besök, däremot får man kolla öppettider om man vill se byggnaderna invändigt.

nu var målet hemorten och katten. På hemvägen hittade vi Gubbarna på slottsbacken, en charmig restaurang i lilla Garphyttan. Restaurangen fanns i en byggnad som kändes som raka motsatsen till en

slottsbacke, men det var mycket god mat och det var buffé så vi kunde äta oss rejält mätta. Och den glada ägaren uppmanade oss att äta ordentligt!

Och därmed var minise-

mestern slut för denna gång. Dagen efter blev det varken pannkaka eller stekt bacon till frukost...

Text och bild:
KLAS JOHANSSON